

II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya

L'Associació Catalana per a la Recerca en Arqueologia Medieval (ACRAM), fidel a la línia començada a Igualada l'any 1998, va organitzar entre el 18 i el 21 d'abril de 2002 el *II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya*. La localitat triada per a la reunió fou Sant Cugat del Vallès, ja que era l'any del mil·lenari de la seva fundació. Les actes han estat publicades amb rigorosa puntualitat l'any 2003, en dos volums ben editats que en total sumen 887 pàgines plenes d'informació sobre la recerca en arqueologia medieval i moderna.

Vora la imponent presència del vell monestir vallesenc es va dedicar una primera jornada a parlar dels *Conjunts Monàstics*, amb sis ponències sobre sis monestirs, en el sentit ampli de la paraula, en els quals la intervenció arqueològica ha estat fonamental per a conèixer la seva evolució històrica. La primera era dedicada al monument de la ciutat amfitriona "El monestir de Sant Cugat del Vallès. L'evolució arquitectònica a partir de l'arqueologia" per Pere Lluís Artigues. A continuació seguien les altres cinc: "El monestir de Sant Pere de Casseres (Osona)" per Josep Pujades i Carme Subiranas; "El monestir de Sant Llorenç prop Bagà (Guardiola de Bergadà). Assaig d'evolució històrica" per Albert López, Àlvar Queixal i Josep Maria Vila; "El procés de recuperació de l'antiga casa trinitària d'Avinganya (Seròs, el Segrià)" per Joan-Ramon González i Joana Xandri; "El monestir de Sant Pere de Rodes (El Port de la Selva, Alt Empordà)" per Montserrat Mataró; finalment la gran novetat en la difícil arqueologia urbana de la ciutat comtal, "El convent de Santa Caterina de Barcelona. L'aportació de l'arqueologia" per Jordi Aguelo, Josefa Huertas i Ferran Puig.

Seguidament es presentaren les comunicacions, de les quals se'n publiquen dotze, i es realitzà amb tots

els ponents la taula rodona "L'arqueologia dels monestirs en els darrers temps. Aportacions i problemes", moderada per Eduard Riu-Barrera; un bon colofó a la jornada del congrés dedicada al tema monàstic, el qual habitualment ha estat objecte més dels estudis documentals i dels d'història de l'art.

Els altres dies foren dedicats a conèixer l'ampli panorama de les *Intervencions arqueològiques. 1998-2002*, dividides en dos grups: *Món Urbà*, amb vint-i-set comunicacions publicades, i en *Món Rural*, en aquest cas amb quaranta-set comunicacions. També seguidament va tenir lloc una segona taula rodona de rabiosa actualitat "Documentalistes i arqueòlegs. Llenguatges incompatibles?". Durant les jornades de la reunió es varen poder veure un total de nou pòsters sobre el tema específic "Eines, elements d'indumentària i d'armament en contextos arqueològics", els quals, resumits, són publicats també a les actes.

En total es van inscriure 153 investigadors i es presentaren 105 aportacions, de les quals s'han publicat finalment 102.

Aprofitant la importància del fòrum es va elaborar un manifest que signaren tots els assistents sobre un tema candent per a l'arqueologia del país en concret i sobre el patrimoni en general, el qual era a més totalment oportú per la temàtica del congrés. La "Declaració del participants en el II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya sobre la conservació de les restes aparegudes al subsòl de l'edifici de l'antic mercat del Born de Barcelona" fou probablement un important posicionament unànim del col·lectiu d'arqueòlegs que treballen principalment sobre el món modern i medieval davant d'un projecte que condicionava les importants restes aparegudes a la construcció de la Biblioteca Provincial de Barcelona i a favor de la seva total conservació i de l'adequada museïtzació d'un espai... *que permeti aprofundir en el coneixement de les transformacions urbanes de la ciutat, des de la seva fundació fins a l'actualitat...* El text íntegre de la declaració es pot llegir en la pàgina 885 del segon volum de les actes i crec que tots aquells que el vam suscriure al seu dia ens agrada creure que va contribuir de manera important, juntament amb tantes d'altres valuoses iniciatives, a la definitiva decisió de mantenir les restes sota la coberta del mercat de Fontseré i buscar un nou emplaçament a la biblioteca. És un important reconeixement a l'arqueologia en general, però de manera especial a la moderna, la qual reivindica constantment el seu trascendental paper en la recerca històrica, tal com congressos com aquest posen clarament en evidència.

Joan-Ramon González Pérez

Institut d'Estudis Ilerdencs
jrgonzalez@diputaciolleida.es

IV Reunión Nacional de Geoarqueología

La ciutat soriana d'Almazán ha estat la seu de la IV Reunión Nacional de Geo-Arqueología celebrada del 16 al 18 de setembre del 2002. Les sessions s'articularen a base de comunicacions agrupades en tres temes generals. Així el primer dia es dedicà a parlar sobre *Secuencias culturales, morfogénesis y cronoestratigrafías en sistemas cársticos*; el següent a la *Presencia humana y procesos geodinámicos en medios exteriores*. El dia 18 hi va haver primer una sessió dedicada a *Recursos Minerales, litologías y otros estudios*; una altra a *Fauna, Vegetación y Medio Ambiente*; y finalment a *Difusión del Patrimonio Geoarqueológico*. Al final de cada jornada varen realitzar-se sengles fòrums amb la participació de diferents especialistes. El primer fou *La expansión humana inicial en el área mediterránea: perspectivas geoarqueológicas*. El segon *Neanderthales y Hombres modernos en el área mediterránea: aspectos*

Congrés Els castells medievals a la mediterrània nord-occidental. Arbúcies (la Selva-Catalunya)

Del 5 al 7 de març la localitat de la Selva situada a les portes del Parc del Montseny va realitzar un congrés sobre els *Castells Medievals a la Mediterrània Nord-Occidental* dins dels actes de celebració del mil·lenari del castell de Montsoriu (1002-2002). El primer dia el tema tractat fou *Castells i Territori* amb ponències com la de Pierre Toubert *Chateaux et territoires castreaux au Moyen Age*, la de Josep Manuel Rueda i Jordi Tura (organitzadors del congrés) *Metodologia i problemàtica de l'excavació dels castells medievals. El cas del Castell de Montsoriu*, la de Jordi Bolós *Fortificacions de la marca i organització del territori a Catalunya (s. VIII-XII)* i la de Ramon Martí *La defensa del territori durant la transició medieval (s.VIII-XI)*. Seguiren nou comunicacions d'entre les quals podem citar les referents a les terres de Lleida, com *Castell de Tartareu (les Avellanes, La Noguera)* de Xavier Escuder i Marta Monjo, o *Un castell de frontera atípic: El Camp dels Moros de la Codina (Pinell,*

geoarqueològics y cronològics del procesos de sustitución. I el tercer *Parques arqueológicos, museos de sitio y geoarqueología*.

D'entre les comunicacions hi va haver una revisió dels treballs pioners en geoarqueologia realitzats fa ara vint anys al sector nord-oriental de la depressió de l'Ebre per l'equip format per José Luis Peña, Josep Ignasi Rodríguez i Joan-Ramon González amb l'aportació *El Tossal de Moradilla (Lleida) en el marco evolutivo del Holoceno Superior de la Depresión del Ebro*.

En general cal indicar que la major part de les aportacions feien referència a la geoarqueologia del plistocè i molt poques es centraren en l'holocè. També es va veure com la interdisciplinarietat necessària no s'aconsegueix tant fàcilment com caldria i de vegades són estudis independents, dins del camp de la Geologia, de l'Arqueologia i de la Paleontologia que no s'imbriquen prou bé en un treball de conjunt. Els treballs pluridisciplinars són la base de la recerca futura, però aconseguir la interdisciplinarietat adequada esdevé moltes vegades encara un repte difícil.

Joan-Ramon González Pérez

Institut d'Estudis Ilerdencs
jrgonzalez@diputaciolleida.es

Solsonés) de David Asensio, Ramon Cardona, Jordi Morer, Conxita Ferrer i Josep Pou.

El dia 6 fou dedicat a la *Vida quotidiana, l'arquitectura i el paisatge en època medieval*. La ponència de Francesc Burjachs sobre *Paisatges i climes medievals de la façana mediterrània ibèrica* encetà la sessió de matí amb onze comunicacions, cinc d'elles dedicades a estudiar aspectes concrets del castell de Montsoriu. A la tarda Sandrine Claude parlà sobre *L'analyse architecturale des chateaux médiévaux par l'archéologie monumentale et par les textes: le cas du chateau de Gréoux-les Bains (Alpes de Haute-Provence, France)*; seguiren deu comunicacions, entre les quals n'hi havia de temàtica més lleidatana: la de Jaume Fernández, Jordi Sanahuja i Santi Torres sobre *Anàlisi estructural de dos grans complexos castrals: Castelló de Farfanya i Castellfollit de Riubregós*; la d'Isidre Pastor i Josep Tugues sobre *El projecte d'Intervenció Arqueològica al castell d'Os de Balaguer (La Noguera)* i la de Josep Medina i Joan-Ramon González sobre *Resultats de l'excavació sistemàtica del castell de Guimerà (l'Urgell)*.

La sessió de cloenda va destacar la importància històrica de les fortificacions medievals, la imprescindible necessitat d'estudiar-les amb metodologia arqueològica i que els resultats serveixin per la correcta elaboració dels projectes de reconstrucció.

La jornada darrera es va dedicar a conèixer a fons l'imponent castell de Montsoriu i el seu projecte de recuperació.

Joan-Ramon González Pérez

Institut d'Estudis Ilerdencs
jrgonzalez@diputaciolleida.es